

GUNG'L

Kárpáti Aurél

Egyszer, pesti lakásán időzve s emlékei felől faggatva, a lakás fehér csempékályhája mellett, biedermeier hangulatú arcképet láttam lakása falán, ezzel a kézírással: „Josef Gung'l. Egyik ösöm, mutatott az arcásra, mindig készültem megírni származásom történetét, folytatta, de sohasem jutott rá időm.”

Ceglédén tovább bogozzom ezt a nagyon messziről való eredetet. Hidvégi Lajos tanár, helytörténész, minden titkok tudója és Cegléd valamennyi nevezetes emberének életrajzfőljegyzője beszéli el, hogy valamikor nagyon régen, a ceglédi Pesti út és a Szelei út sarkán hosszú, öreg ház állt, a házban bolt, a bolt fölött nyikorgott a nevezetes bádogsild a medvével. Zöld fűvön ült a medve, ölében le-tört hegyű süvegcsukorral, piros

nyelvel nyalogatva a hófehér édességet. Amit leírtam, Hidvégi szavai. A boltban mazsolát, kávét, fűszert, déligyümölcsöt, de még puskaport is árultak. A medvébólt tulajdonosa Gung'l Ignác volt, Kárpáti Aurél édesapja. A medvébólt ke-re-ske-dő-nek nyolc gyermeke született, felesége halála után újra nősült, esztergomi unokatestvérét vette nőül, tőle további négy gyermeke született, elsőnek „Aurél Miklós”, a későbbi Kárpáti Aurél. Ott, abban a házban, amelyet lebontottak, amelynek a helyébe másik házat építettek, de azt is lebontották; ott, ahol a harmadik ház áll, emléktáblával a falán.

Ez a Gung'l család Mária Terézia korában vándorolt be Elzászból Magyarországra, posztóharisnya-készítők voltak; Zsám-békon telepedtek le, és Zsám-békról rajzottak azután ki a széles világba. Ki Ceglédre, ki Szentpétervárra. Hogy né-m-e-t-e-k, vagy franciák voltak-e eredetileg, azt már senki sem tudja; nevük német, nevükben az aposztróf azonban francia eredetre vall. Volt a családnak olyan tagja — Kárpáti Aurél nagyapjának a testvére —, aki a drezdai opera fő-zeneigazgatója lett; volt, aki karmesterként elszármazott Szentpétervárra.

Kárpáti édesapja, a medvébóltos is muzsikált, a családban majdnem mindenki a zenének élt a szabad idejében; Kárpáti Aurél — ezt alig-alig tudják róla — ifjúságában kitűnően hegedült.

(M. Hinek, Breszt (Gy)
már. 6 - Ruffy Péter:
Cegléd)

Ezt a messzeséget, ezt a ké-
pességet, ezt a zenerajongást
hozta magával a ceglédi fiú, aki
Ceglédre elindult a világba a
maga lábán megállni, és nagy
próbák után érkezett valamikor
nagyon régen Pestre. Volt hall-
gató az esztergomi egyházi ta-
nítóképzőben, kicsapátása után
(ateizmus miatt távolították el)
írnok egy szegedi ügyvédi iro-
dában, címszalagíró egy kiadó-
vállalatnál, segédkántor Nagy-
kőrösön, s húszesztendős korá-
ban, kofferében, amint elbeszél-
te, tizenöt kiló könyvvel érke-
zett meg Pestre, a Ferencváros-
ba, s beköltözött a Knézits ut-
cái hírhedt bádogházba, a nyo-
morgó Cholnoky Viktor tanyá-
jára, erre az éjjeli menedék-
helyre, amely nevét onnan vet-
te, hogy a ház egyetlen terme
bádogfalakkal volt fülkékre
osztva. Az álomba ringató Ceg-
léd fia itt kezdte a pesti pályát,
itt szerkesztette első folyóiratát,
a Kritikát, amelyhez — most
már kis betűvel írva — holtáig
hű maradt, legnagyobb kritiku-
saink közé emelkedve.

Mikor Kossuth-díját ünnepe-
ték, s ő házatért az ünneplő
Ceglédre, már alig látott, s csak
szerénykedett az ünneplő soka-
ságban. Megkérdezték tőle, a le-
gendás szerénnytől, a magára mit
sem adó kritikustól, hogy me-
lyik műve koronájaként kapta
a Kossuth-díjat, a legnagyobb
hazai művészeti kitüntetést?
Hidvégi Lajos beszélte el, hogy
Kárpáti, képtelen lévén dicsérni
önönmagát és tulajdon munkás-
ágáról beszélni, elmosolyodott
s tréfásan ezt felelte:

— Talán azért, mert igen sok
Kossuth cigarettát szívtam éle-
temben.

Ruffy Péter

